

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
	Komite for plan, næring og miljø	24.11.2015
	Bystyret	10.12.2015

Høring av søknad fra SMA Nordland A/S om driftskonsesjon for Kvitberget i Bodø kommune

Forslag til innstilling

Bodø kommune anbefaler, i sin høringsuttalelse til Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard (DMF) ad SMA Nordland A/S sin søknad om driftskonsesjon for uttak av dolomitt/kalk fra Kvitberget i Bodø kommune, at driftskonsesjon gis under forutsetning av at:

- Det utarbeides miljøoppfølgingsplan
- Søker stiller økonomisk sikkerhet for sikrings og oppryddingstiltak
- Rekkefølgebestemmelsene fra reguleringsplanen tas inn i konsesjonen

Sammendrag

SMA Nordland AS har, etter § 43 i Lov om erverv og utvinning av mineralressurser (mineralloven), søkt direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard (DMF) om driftskonsesjon. Området er i detaljreguleringsplan for Kvitberget dolomittbrudd vedtatt 19.06.14, regulert til steinbrudd og masseuttak. Søknaden er således i tråd med gjeldene reguleringsplan.

DMF er konsesjonsmyndighet i saker med samlet uttak av mineralforekomster på mer enn 10 000 m³ masse og et hvert uttak av naturstein. Innkomne konsesjonssøknader underlegges en skjønsmessig prøving hos DMF før det avgjøres om driftskonsesjon skal gis.

Ved vurderingen av om det skal gis driftskonsesjon skal det også legges vekt på:

- Tiltakets betydning for verdiskaping og næringsutvikling
- Tiltakets eventuelle innvirkning på naturgrunnet for samisk kultur, næringsliv og samfunnsliv
- Tiltakets innvirkning på omgivelsene og nærliggende områder under drift
- De miljømessige konsekvenser av utvinning
- Hvilke planer som foreligger for etterbruk eller tilbakeføring av området

Dersom DMF gir driftskonsesjon, knyttes det normalt vilkår til denne, jf. mineralloven 43. Vilkår omfatter blant annet krav om driftsplan, økonomisk sikkerhetsstillelse, mv.

DMF har sendt søknaden på høring til aktuelle høringsinstanser jf. Forvaltningslovens § 17. Høringsfrist var satt til 8. november, etter søknad er høringsfristen utsatt til 15. desember d.å.

I forbindelse med reguleringsplanarbeidet ble det fortatt ei konsekvensutredningen og planbeskrivelsen der de påpekte konsekvensene er omtalt. Interessene knyttet til mineralnæringen står opp i mot landbruks-, natur- og friluftinteressene i området. Bodø kommune valgte i forbindelse med utarbeidelse av reguleringsplan for området å legge til rette for uttak av dolomitt/kalk. I tilknytning til reguleringsplanen er vedtatt reguleringsbestemmelser med rekkefølgebestemmelser, som hjemler krav om avbøtende tiltak.

SMA vil påse/forutsette i sin saksbehandling at reguleringsbestemmelsen med rekkefølgebestemmelser følges.

Konsekvenser av at Bodø Kommune har stadfestet reguleringsplan som legger til rette for uttak av dolomitt/kalk er at andre næringer får endrede forhold. Dette gjelder mest tydelig landbruks- og opplevelsesnæringene og for at disse næringene skal kunne utvikle seg videre vil det være nødvendig med avbøtende tiltak. I reguleringsbestemmelsene kreves f.eks. miljøoppfølgingsplan og rekkefølgebestemmelser. Det må være et krav at konsesjon gis under forutsetning av at alle bestemmelser i tilknytning til reguleringsplanen er fulgt, blant annet må miljøoppfølgingsplan foreligge før konsesjon gis. Miljøoppfølgingsplanen beskriver dialog med andre næringer og kommunen som sikrer at intensjonene i de avbøtende tiltak blir likt forstått og gjennomført.

Virksomheten har i sin søknad ikke vurdert behovet for om det bør stilles økonomisk sikkerhet for gjennomføring av sikrings og oppryddingstiltak, herunder forslag til form og størrelse på sikkerheten. Sikkerhet for sikrings- og oppryddingstiltak bør være en forutsetning for at konsesjon skal gis.

Som trykte vedlegg til saken følger:

- Saksframlegg og planbestemmelser til reguleringsplanen(vedtatt i bystyret 19.06.14)
- Høringsuttalelsen fra Ljøsenhammer seterlag.
- Høringsbrev fra Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard, inkl. søknad fra SMA Nordland om driftskonsesjon

Saksopplysninger

Bakgrunn

Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard (DMF) har mottatt søknad om driftskonsesjon etter § 43 i Lov om erverv og utvinning av mineralressurser (mineralloven) fra SMA Nordland AS. Søknaden med vedlegg er tilgjengelig på DMF sin hjemmeside:

<http://www.dirmin.no>. Søknaden legges også ved som trykt vedlegg. Minerallovens formål er å fremme og sikre samfunnsmessig forsvarlig forvaltning og bruk av mineralressursene i samsvar med prinsippet om en bærekraftig utvikling.

DMF er konsesjonsmyndighet i saker med samlet uttak av mineralforekomster på mer enn 10 000 m³ masse og et hvert uttak av naturstein. Innkomne konsesjonssøknader underlegges en skjønnsmessig prøving hos DMF før det avgjøres om driftskonsesjon skal gis. Ved vurderingen av hvorvidt driftskonsesjon skal gis legges vekt på om søker er «skikket» til å utvinne forekomsten, det vil si om prosjektet fremstår som gjennomførbart økonomisk, om det legges opp til bergfaglig forsvarlig drift og om søker har tilstrekkelig kompetanse for drift av forekomsten. Ved vurderingen av om det skal gis driftskonsesjon skal det også legges vekt på:

- Tiltakets betydning for verdiskaping og næringsutvikling
- Tiltakets eventuelle innvirkning på naturgrunnet for samisk kultur, næringsliv og samfunnsliv
- Tiltakets innvirkning på omgivelsene og nærliggende områder under drift
- De miljømessige konsekvenser av utvinning
- Hvilke planer som foreligger for etterbruk eller tilbakeføring av området

Dersom DMF gir driftskonsesjon, knyttes det normalt vilkår til denne, jf. mineralloven 43. Vilkår omfatter blant annet krav om driftsplan, økonomisk sikkerhetsstillelse, mv. DMF gjør oppmerksom på at en driftskonsesjon gitt i medhold av mineralloven ikke erstatter krav om tillatelse, godkjenning, arealplan eller konsesjon etter annen lovgivning. Det er søkers ansvar å innhente slik tillatelse.

DMF oppfordrer høringsinstansene til å komme med begrunnede synspunkter på om konsesjon bør gis eller ikke, herunder konkrete forslag til avbøtende tiltak og vilkår som bør stilles, hensyntatt det ansvarsområdet den aktuelle instans er satt til å forvalte, samt for private parter, de innspill som anses relevante ut ifra konkrete forhold i den aktuelle sak. Dersom høringsinstansen er kjent med forhold som ikke er belyst i tilstrekkelig grad i søknaden, ønskes opplysninger om det.

Generelle kommentarer knyttet til arealbruk i området skal ikke vurderes ved en søknad om driftskonsesjon. Dette ivaretas gjennom plan- og bygningsloven. Synspunkter knyttet til kommunens allerede vedtatte arealdisponering (arealplan, reguleringsplan og eventuell dispensasjon fra reguleringsplan) vil derfor ikke tillegges særlig vekt ved vår vurdering.

DMF har sendt søknaden på høring til aktuelle høringsinstanser jf. Forvaltningslovens § 17. Høringsfrist var satt til 8. november, etter søknad er høringsfristen utsatt til 15. desember d.å.

Kvitberget er lokalisert på gnr./bnr. 247/1 i Bodø kommune. Størrelsen på det omsøkte arealet er oppgitt å være 239,5 dekar. Det er anslått at totalvolumet for uttaket vil være 11 188 000 m³ masse. Forventet årlig uttak er mellom 17 500-140 500 m³ masse. Det oppgis at det årlige uttaket vil kunne øke når Fylkesvei 812 er oppgradert tilstrekkelig for å tåle tungtransporten. Forekomsten som skal tas ut består av industrimineraler fra fast fjell i form av dolomitt og kalk.

Uttak av dolomitt vil skje ved å avdekke tilstrekkelige arealer med gravemaskin før utvinning skjer ved hjelp av boring/sprengning av dagfjell og boring og sprengning fra paller. Adkomstvegen legges i første omgang fra fylkesvei 812 i øst, opp til kote +470. Derfra legges en mindre anleggsvei for å gi adkomst til første angrepspunkt på kote + 515 og +500. I tillegg beskriver noen andre veiløsninger i forbindelse med utvikling av prosjektet.

I driftsplanen beskrives de ulike faser/etapper og mengde uttatte masser.

		Volum (1000 m ³)		
		Dolomitt	Kalk	Jord
Etappe 1	Tilrigging/etablering. Oppstart på kote 530	1004	110	33
Etappe 2	Bruddet utvides til kote 440	3001	66	24
Etappe 3	Bruddet utvides til kote 395	1544	47	0
Etappe 4	Bruddet utvides til kote 365	5639	19	18
Avslutning	Fjerning av installasjoner/bygg. Opprydding/revegetering.			

I driftsplanen, som er vedlagt søknaden, beskrives sikringstiltak i driftsperioden og etter avsluttet drift. Søknaden med vedlegg følger saken som trykt vedlegg.

Virksomheten har sin søknad ikke lagt ved vurdering av behovet for om det bør stilles økonomisk sikkerhet for gjennomføring av sikrings og oppryddingstiltak, herunder forslag til form og størrelse på sikkerheten.

Forhold til planverk / føringer fra tidligere vedtak

Området er i detaljreguleringsplan for Kvitberget dolomittbrudd vedtatt 19.06.14, regulert til steinbrudd og masseuttak. Søknaden er således i tråd med gjeldene reguleringsplan. Saksframlegg og planbestemmelser til reguleringsplanen følger saken som trykt vedlegg.

Andre opplysninger/uttalelser

Innspillene som er kommet i dennes søknadsrunden er fra miljøvernssjefen i Bodø og Sven Åke Hagen. Innspillet fra Sven Åke Hagen er i stor grad sammenfallende, med innspillet som Ljøsenhammer seterlag har gitt direkte til DMF. Innspillet fra Ljøsenhammer seterlag er mer omfattende og legges ved som trykt vedlegg. Innholdet i disse innspillene er i stor grad behandlet i forbindelse med saksbehandlingen av reguleringsplanen, selv om miljøvernssjefen har skjerpet sin uttalelse noe.

Fra miljøvernssjefens uttalelse tas følgende med (i kursiv):

Ad. støy:

- *Lavfrekvent støy fra borehammer samt motor og kompressorstøy. Motor og kompressorstøy kan reguleres.*
- *Det kan settes begrensinger på sprengningstøy ved at virksomheten bare får sprengning i visse tidsrom.*
- *Støy fra knusing av masser vil være en aktivitet som foregår hele tiden mens anlegget er i drift. Knusing av masser generer en multifrekvent lyd som bærer langt.*
- *Støy fra lasting av masser er maskinstøy og støy ved selve lasteprosessen. Støyen er multifrekvent og bærer forholdsvis langt.*
- *Støy fra bortkjøring av masser og generert trafikk er maskinstøy både fra bruddet, men også langs transportaksen helt til utskipningssted. Veistøy er i hovedsak lavfrekvent og har stor rekkevidde.*

Annet:

Videre påpeker miljøvernssjefen at inngrep av denne størrelsen nær svært viktige friluftsinnteresser og naturverninteresser er ikke å anbefale. Det vil være en åpenbar forringelse både for etablerte friluftsinnteresser i området, men også som en klar reduksjon i verdien av det nærliggende landskapsvernområdet. I driftsfasen vil anlegget være til betydelig sjenanse, men når man om mange tiår har tatt du det som er drivverdig vil det ligge et stort sår igjen i naturen. Å arrondere kanter, så i og pynte på slike anlegg er oftest en uoverkommelig oppgave i tillegg til svært kostnadskrevende. Derfor ligger det igjen mange store steinbrudd.

Miljøvernssjefens konklusjon:

Dolomittforekomsten på Kvitberget er spesielt ren, derfor ønskes den utnyttet. Inngrep så nært andre interesser gjør det konfliktfylt. Primært fraråder jeg at anlegget etableres. Dersom det likevel skal gis konsesjon, må man sikre seg at:

- *Det bygges støyvoller rundt anlegget på en slik måte at anlegget ikke kan høres inn i Gåsvatnan landskapsvernområde og at utøvelse av alle former for friluftsliv i området ikke forstyrres*
- *Anlegget må ikke driftes i forbindelse med natt og helg (helligdager og tradisjonell utfart)*
- *Det må settes av et fond som sikrer tilbakeføring, arrondering og sikring av området dersom anlegget legges ned eller avsluttes*
- *Det må lages en egen miljøoppfølgingsplan med tydelige mål der det også gjennomføres inspeksjon fra miljøvernmyndigheten i kommunen og i fylket for å sikre at anlegget etterkommer miljøkravene.*

- Tungtrafikk må foregå slik at det er til minst mulig sjenanse for friluftsliv og naturinteressene i området.
- Støv fra anlegget må ikke komme utenfor anleggets område.

Sven Åke Hagen sin uttalelse gjengis i sin helhet (i kursiv):

«Tiltaket vil mest sannsynlig ha liten eller ingen betydning for verdiskaping og næringsutvikling i regionen. Ser man tilbake på selskapets prøvedrift var erfaringen at ingen lokale fikk jobb. I denne bransjen tar man ikke hensyn til lokalsamfunnets interesser, her er det laveste tilbud som vinner. SMA's planer om dolomittbrudd har tvert i mot ført til at det ikke har vært drift på turistanlegget de senere år, et anlegg som var et av Saltens best besøkte med et betydelig antall sesongarbeidsplasser.

Ljøsenhammersetra og landskapsrommet rundt er den eneste bevarte pitesamiske markaboplass nord for Saltfjellet. Fylkesmannen skriver i en tidligere uttalelse at landskap og bygninger har enestående verdi som kilde til samisk kulturhistorie. En tidlig protest og innsigelse fra reindrifta hadde nettopp kulturhistorie, tap av beite og driftslei som argument. Nå ble innsigelsen som vanlig ble trukket straks lovnader om erstatning var på plass, men støv, støv og økt tungtrafikk vil uansett ha negativ påvirkning for all nærig som baserer seg på bruk av naturen i området.

Tiltaket vil stoppe all videre utvikling av turistnæring i tilknytning til setra og vil ha stor negativ innvirkning på områdets betydning som friluft og rekreasjonsområde, både sommer og vinter. Betydelig anleggstrafikk samt støv og støv fra bruddet vil gi svært negative signaler for planen om videreutvikling og markedsføring av fv 812 som Kulturveien.

For seterens del vil et dolomittbrudd medføre at det mest attraktive beiteområde på våren blir ødelagt, noe som vil føre til en nedleggelse av geitsetra. Området som geitene beiter på den første måneden kan ikke erstattes. I tillegg fins det over 100 fritidsboliger i nærområdet som vil oppleve et dagbrudd som svært negativt og som fører til verdiforringelse på disse eiendommene.

En miljøfaglig utredning, (rapport 2005:59) betegner området som et av de eneste svært verdifulle kulturlandskap i gamle Skjerstad kommune. Biologisk mangfold, rødlistearter, seterlandskap og naturverdiene vil forsvinne dersom tiltaket gis konsesjon.

Uansett driftsmetode vil et åpent dagbrudd medføre betydelige mengder støv og støv. Bruddets plassering er et av de mest værutsatte steder i området, med store snømengder, noe vedlagte bilde fra setra kan beskrive. Man kan bare forstille seg hvordan forholdene vil være etter dager med nordvest storm. Avrenning fra bruddet til nærliggende vassdrag vil være betydelig. Tidligere undersøkelser har påvist asbest i denne forekomsten, hvilke følger dette kan ha for omgivelsene er ikke klarlagt.

Saltfjellet/Svartisen nasjonalpark er foreslått utvidet til også å gjelde Gåsvatn landskapsvernområde. Dermed blir bruddet liggende bare 300 meter fra nasjonalparkens grense. Blir planene gjennomført vil det gi et stort sår i landskapet som vil være synlig mange km inn i nasjonalparken.

Hvilke planer som foreligger for etterbruk eller tilbakeføring av området?

Her ligger nok den største utfordring. Når virksomheten tar slutt er det beregnet at man står tilbake med tilnærmet "vulkansk" krater på 600 meter i diameter og 300 meters dybde. En tilbakeføring av området er dermed utenkelig. Sannsynlig etterbruk av slike anlegg ser man flere steder blir deponi for farlig avfall. Er det noe befolkningen i området ønsker? Et annet, ikke utenkelig resultat om driftskonsesjon innvilges, er at selskapet er konkurs etter få års drift. Uopprettelig skade er dermed påført et av Saltens beste friluft og rekreasjonsområder. Et synlig bevis på dette kan man jo i dag se etter Statsskogs amatørmessige opprydding etter uttak av marmor i samme område. Den mest fornuftige beslutning vil derfor være å bevare området slik det er.»

Hjemmel

Detaljreguleringsplanen for Kvitberget Dolomittuttak ble sluttbehandlet i Bodø bystyre 19.06.2014. I den forbindelse ble en rekke innspill behandlet og tatt hensyn til ved utforming av rekkefølgebestemmelsene. Søknaden om driftskonsesjon for Kvitberget er i tråd med formålet i reguleringsplanen.

Vurderinger

Detaljreguleringsplanen for Kvitberget Dolomittuttak ble sluttbehandlet i Bodø bystyre 19.06.2014. I den forbindelse ble en rekke innspill behandlet og tatt hensyn til ved utforming av rekkefølgebestemmelsene. Søknaden om driftskonsesjon for Kvitberget er i tråd med formålet i reguleringsplanen.

I forbindelse med planarbeidet ble det fortatt ei konsekvensutredningen og planbeskrivelsen der de påpekte konsekvensene er omtalt. Interessene knyttet til mineralnæringen står opp i mot landbruks-, natur- og friluftinteressene i området. Bodø kommune valgte i forbindelse med utarbeidelse av reguleringsplan for området å legge til rette for uttak av dolomitt/kalk. I tilknytning til reguleringsplanen er vedtatt reguleringsbestemmelser med rekkefølgebestemmelser, som hjemler krav om avbøtende tiltak.

Krav til søker kan ikke gå ut over det som fremgår av reguleringsplan med reguleringsbestemmelser. SMA vil påse/forutsette i sin saksbehandling at reguleringsbestemmelsen med rekkefølgebestemmelser følges.

Det er ikke aktuelt å stille krav som ikke hjemles i reguleringsplanen. I tillegg til dette vil ulike lovverk komme til anvendelse på sine respektive områder.

Konsekvenser av at Bodø Kommune har stadfestet reguleringsplan som legger til rette for uttak av dolomitt/kalk er at andre næringer får endrede forhold. Dette gjelder mest tydelig landbruks- og opplevelsesnæringene og for at disse næringene skal kunne utvikle seg videre vil det være nødvendig med avbøtende tiltak. I reguleringsbestemmelsene kreves f.eks. miljøoppfølgingsplan og rekkefølgebestemmelser. I den utarbeidede driftsplanen som følger søknaden beskrives hvordan overskuddsvann håndteres, hvordan uttak skal gjennomføres samt kontakt med reindriftsnæringa. Når det gjelder miljøtiltak så henvises det til planbeskrivelsen for området. Det må være et krav at konsesjon gis under forutsetning av at alle bestemmelser i tilknytning til reguleringsplanen er fulgt, blant annet må miljøoppfølgingsplan foreligge før konsesjon gis. I denne skal beskrives hvordan dialog med andre næringer og kommunen skal foregå. Denne dialogen vil sikre at intensjonene i de avbøtende tiltak blir likt forstått og gjennomført.

Videre har ikke virksomheten i sin søknad vurdert behovet for om det bør stilles økonomisk sikkerhet for gjennomføring av sikrings og oppryddingstiltak, herunder forslag til form og størrelse på sikkerheten. Sikkerhet for sikrings- og oppryddingstiltak bør være en forutsetning for at konsesjon skal gis.

Konklusjon og anbefaling

Uttak av dolomitt ved Kvitberget er i tråd med reguleringsplan vedtatt i Bodø bystyre den 19. juni 2014. I forbindelse med behandling av reguleringsplanen vedtok Bodø bystyre å legge til rette for uttak av dolomitt/kalk i dette området. Det betyr at såfremt aktiviteten er i tråd med bestemmelsene i reguleringsplanen så anbefales at driftskonsesjon gis. En forutsetning er at det utarbeides miljøoppfølgingsplan og denne foreligger før driftskonsesjon gis.

Videre bør sikkerhet for sikrings- og oppryddingstiltak være en forutsetning for at konsesjon skal gis.

Ut fra dette gies følgende anbefaling:

SMA Nordland A/S sin søknad om driftskonsesjon, i henhold til minerallovens § 43, for Kvitberget i Bodø kommune anbefales innvilget under forutsetning av at:

- Det utarbeides miljøoppfølgingsplan
- Søker stiller økonomisk sikkerhet for sikrings og oppryddingstiltak
- Rekkefølgebestemmelsene fra reguleringsplanen tas inn i konsesjonen

Rolf Kåre Jensen
Rådmann

Grete Kristoffersen
Utviklingssjef

Saksbehandler: Kyrre Didriksen

Trykte vedlegg:

Saksframlegg og planbestemmelser til reguleringsplanen(vedtatt i bystyret 19.06.14)

Høringsuttalelsen fra Ljøsenhammer seterlag.

Høringsbrev fra Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard, inkl. søknad fra SMA Nordland om driftskonsesjon

Utrykte vedlegg:

<Ingen><Vennligst ikke slett noe etter denne linjen>